

SPORY VZNIKAJÍCÍ PŘI NEPLACENÍ A JEJICH ŘEŠENÍ

Splatnost dlužné částky:

Pokud jsme někomu jako občan půjčili určitou částku a ten ji včas nevrátil, anebo pokud vám jako podnikateli nebyla uhrazena dlužná faktura apod., zvažujete jako první krok zaslání upomínky úhrady dlužné částky - výzvy k úhradě dlužné částky dlužníkovi. Písemná upomínka dlužné částky je vhodná minimálně jako jeden z důkazních prostředků - ústní a telefonické upomínání z hlediska budoucí důkazní situace nemá význam.

PŘEDŽALOBNÍ VÝZVA K ÚHRADĚ

Prvním krokem věřitele vůči dlužníkovi je tedy tzv. předrobní výzva k úhradě. **Od ledna 2013 je zaslání předžalobní výzvy na úhradu dlužné částky povinné**, a to min. z pohledu budoucích nákladů soudního řízení, které nemusí být věřiteli přiznány, anebo mohou být přiznány omezeně, pokud nedojde k zaslání předžalobní upomínky před podáním žaloby k soudu za zákonem stanovených podmínek.

Mezi věřiteli je stále rozšířena řada nepodložených mýtů, jako např. že na upomínku dlužné částky musí dlužník reagovat do 14 dní anebo že je povinnost zasílat dvojí až trojí upomínky dlužných částek s určitým časovým odstupem. Obojí se nezakládá na pravdě ani na konkrétních zákonných ustanoveních.

V některých případech upomínka věřitele efekt mívá především tam, kde jen dlužník na úhradu zapomněl. V řadě případů ale upomínka dlužné částky efekt nemívá.

Rozhodně je vhodné upomínku zaslat min. doporučeně.

Předžalobní upomínka - výzva k úhradě dluhu s hlavičkou advokátní kanceláře a s jasným vymezením dalšího možného právního postupu včetně nákladů, které by s tímto měl dlužník spojeny, **působí na mnoho dlužníků mnohem důrazněji.**

Další postup v případě neuhrazení pohledávky dlužníkem pak závisí na reakci dlužníka. Může být pokračováno v soudním či posléze až exekučním vymáhání pohledávky.

Advokátní kancelář je vázána řadou právně závazných předpisů, zejména pak zákonem o advokacii aj., zaručujících **plně korektní přístup ke klientovi**. Většina vymáhacích agentur jsou soukromé společnosti, které žádnými takovými pravidly přístupu ke klientům vázány nejsou.

U některých vymáhacích agentur je pak třeba si dávat **pozor na různá, na první pohled líbivá, prohlášení o bezplatnosti vymáhacích služeb**, nulových poplatcích či dokonce provizích a sledovat pozorně zj. ustanovení takových prohlášení či smluv inkasních společností o tom, jak vysoké náklady či odměnu věřitel v konečném důsledku zaplatí v případě, že pohledávka dlouhodobě vymožena nebude. **Nejde tedy jen o to, kolik "nezaplatíte" v případě, že bude vymáhání úspěšné, ale předně o to, kolik naopak zaplatíte, pokud vymoženo nebude nic, případně jak je smlouva vypověditelná pro takový případ.** Navíc tzv. vymahači nemají ani zdaleka tolik zákonných pravomocí, jako má soudní exekutor zprostředkovaný advokátní kanceláří

SOUDNÍ ŘÍZENÍ - zásady a průběh

Každý má právo domáhat se svého práva u nezávislého a nestranného soudu.

Soudy, na rozdíl od orgánů státní správy, poskytují obecně ochranu fyzickým i právnickým osobám. Orgány státní správy jen ve vymezených případech.

Zahájení řízení - řízení se zahajuje buď na návrh žalobce nebo usnesením soudu

Návrh musí být písemný a musí obsahovat:

- určení věcně a místně příslušného soudu
- určení věci
- jméno, bydliště a povolání účastníků
- rozhodující skutečnosti a důkazy
- čeho se žalobce domáhá tzv. žalobní petit
- datum a podpis

řízení je zahájeno dnem podání návrhu - má to vliv mimo jiné na běh promlčecí lhůty

Jednání

Jakmile bylo jednání zahájeno, jedná se tak aby byla věc co nejrychleji projednána a rozhodnuta. Účastníci pravdivě vylíčí skutečnosti a označí důkazní prostředky. Smyslem jednání je zjištění skutkového stavu.

Jednání je veřejné

Rozhodnutí

Ve věci samé se vynáší rozsudek. Platební rozkaz je specifickým druhem soudního rozhodnutí, které je vydáváno postupem podle ust. § 172 a násl. zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění novel (dále jen OSŘ), a to na podkladě žaloby, kterou je uplatněno právo na zaplacení peněžité částky. Vydání platebního rozkazu přitom závisí na úvaze soudu, kdy platební rozkaz může být vydán i v případě, že jeho vydání žalobce výslovně nenavrhuje a na druhou stranu jej soud nemusí vydat i přesto, že se toho žalobce výslovně domáhá - záleží především na přesvědčivosti skutkových tvrzení žalobce a na relevanci listinných důkazů, které žalobce k podané žalobě přiloží. Platebním rozkazem rozhoduje soud zásadně bez jednání a tedy bez slyšení žalovaného.

Lhůta pro zaplacení platebního rozkazu

V platebním rozkazu soud žalovanému uloží, aby **ve lhůtě 15-ti dnů ode dne doručení** platebního rozkazu zaplatil žalobci uplatněnou pohledávku a náklady řízení, nebo aby v téže lhůtě podal proti platebnímu rozkazu odpor u soudu, který platební rozkaz vydal.

Kdy nelze vydat platební rozkaz

Platební rozkaz přitom nelze vydat ve věcech, ve kterých musí soud jednat a rozhodovat v senátu (s výjimkou žalob, kterou se zaměstnanec domáhá zaplacení pracovní odměny vůči zaměstnavateli) nebo pokud není znám pobyt žalovaného anebo pokud by měl být platební rozkaz doručen žalovanému do ciziny.

Doručování platebního rozkazu

Platební rozkaz se doručuje **zásadně do vlastních rukou žalovaného**, přičemž náhradní doručení je vyloučeno.

Odpor proti platebnímu rozkazu

Ode dne doručení platebního rozkazu počíná **běžet 15-ti denní lhůta**, ve které může žalovaný podat odpor. Odpor je nutno podat u soudu, který platební rozkaz vydal. **Včas podaný odpor má za následek zrušení platebního rozkazu** a soud ve věci následně nařídí k projednání sporu řádné ústní jednání. Lhůta k podání odporu proti platebnímu rozkazu je zachována rovněž v případě, kdy je nejpozději poslední den lhůty podán k poštovní přepravě. Odpor proti platebnímu rozkazu není třeba podrobně odůvodňovat. Stejně účinky jako podání odporu nastanou i tehdy, pokud se platební rozkaz nepodaří doručit do vlastních rukou žalovanému (nebo i jen jednomu ze žalovaných).

Právní doporučení při doručení platebního rozkazu

V případě, že Vám byl doručen platební rozkaz, a to spolu s návrhem na jeho vydání, pak rozhodně doporučuji, abyste si velice pozorně prostudoval i případný zbývající obsah listovní zásilky, neboť **soud může spolu s platebním rozkazem doručit rovněž výzvu** ve formě usnesení dle ust. § 114b odst. 1 OSŘ, **aby se žalovaný k žalobě kvalifikovaně** ve stanovené lhůtě (která nesmí být kratší než 30 dnů ode dne doručení) **vyjádřil**, zejména aby uvedl, zda uplatněný nárok uznává či neuznává (případně v jaké části jej uznává), aby v případě, že žalovaný nárok neuzná, vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu a aby k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, případně aby označil důkazy k prokázání svých tvrzení.

Součástí takové výzvy soudu totiž zpravidla bývá i poučení ve smyslu ust. § 114b odst. 5 OSŘ o tom, že pokud se žalovaný ve stanovené lhůtě nevyjádří nebo nesdělí soudu, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává. Pokud by se žalovaný na základě předmětné výzvy soudu řádně a včas nevyjádřil, pak by soud mohl, pokud o tom žalovaného poučil, ve věci rozhodnout rozsudkem pro uznání dle ust. § 153a odst. 3 OSŘ, a to bez nařízení jednání. V takovém případě by tedy podání odporu nemělo pro žalovaného žádný praktický dopad.

Platební rozkaz jako podklad pro návrh na nařízení exekuce

Platební rozkaz, proti němuž žalovaný (nebo alespoň některý ze žalovaných) nepodá včasný odpor, má účinky pravomocného rozsudku a je tedy způsobilým podkladem pro podání návrhu na nařízení exekuce (tzv. exekučním titulem).

Opravné prostředky

Řádné opravné prostředky se používají, pokud ještě rozhodnutí nenabylo právní moci.

Řádným opravným prostředkem je **odvolání**. Odvolání není přípustné jenom proti rozsudku. Musí být doručeno příslušnému soudu do 15 dnů.

Odvolací soud může rozsudek potvrdit, změnit nebo zrušit a vrátit zpět k projednání původnímu soudu.

Odvolání proti rozsudku krajského soudu řeší vrchní soud
Odvolání proti rozsudku okresního soudu řeší krajský soud

Mimořádné opravné prostředky

dovolání - je vlastně odvolání proti rozhodnutí odvolacího soudu

Obnova řízení - pokud jsou známy nové skutečnosti, nové důkazy atd.

Podání návrhu na vydání platebního rozkazu, vedení soudního sporu vč. případné účasti na soudním řízení, se neplatí žádná provize z vymožených částek a taktéž se neplatí žádné zálohy za právní služby.

Neuhradí-li Váš dlužník dluh ani po obdržení pravomocného a vykonatelného rozhodnutí soudu, následuje možnost podání návrhu na nařízení exekuce a jmenování exekutora resp. provedení exekuce.

Soudní smír je svou povahou dohodou účastníků uzavřenou během řízení, kterou si upravují svá práva a povinnosti. Tím se podstatně liší od rozsudku, na který přichází řada v případě, kdy se účastníci řízení ohledně předmětu řízení nedohodnou. Je-li smír uzavřen o celém předmětu řízení a soud jej schválí, je tím řízení skončeno. Soudní smír je tak vedle rozsudku nebo třeba platebního rozkazu jedním ze způsobů skončení soudního řízení. Jak dále plyne z občanského soudního řádu, soud se má o smír mezi účastníky vždy pokusit, a to nejen při jednání, ale i v rámci jeho přípravy.

Účastníci mohou soudním smírem skončit soudní řízení pouze za předpokladu, že to připouští povaha věci. Smír je tak vyloučen zejména v těch případech, kdy takovou dohodu hmotné právo účastníkům uzavřít neumožňuje. Uzavřít smír je dále vyloučeno v těch řízeních, které lze zahájit i bez návrhu, jakož i v řízeních, v nichž soud rozhoduje o osobním stavu (např. v řízení o rozvodu manželství, o osvojení či o prohlášení za mrtvého).

Schválený smír má tytéž účinky jako pravomocný rozsudek. Je proto závazný jak pro účastníky, tak pro všechny orgány (v některých případech pak i pro třetí osoby). Zároveň je titulem pro soudní výkon (exekuci).

O neschválení soudního smíru soud vydá usnesení, vůči kterému je přípustné odvolání.

Ve výroku, jímž soud o smíru rozhoduje, musí vždy uvést jeho úplné znění. Při rozhodování o schválení smíru musí soud také přihlídnout k tomu, aby znění smíru bylo natolik určité a srozumitelně formulováno, že nezpůsobí potíže při jeho výkonu. Usnesení o schválení nebo neschválení musí být navíc vždy odůvodněno.

V případě, že soud schválí smír, který je v rozporu s hmotným právem (ne právem procesním), může účastník, kterému byla neplatností smíru způsobena újma na právech, podat proti usnesení o schválení soudního smíru žalobu o jeho zrušení. Lhůta k podání žaloby činí 3 roky od právní moci napadeného usnesení. Jde přitom o lhůtu hmotně právní, nikoliv procesně právní. Vyhoví-li soud této žalobě, usnesení o schválení smíru (ne sám smír) zruší. V takovém případě pokračuje soud, který zrušené usnesení o schválení smíru vydal, i bez návrhu v původním řízení.

ROZHODČÍ ŘÍZENÍ je podobné soudnímu s tím rozdílem, že spor nerozhoduje soudce (tedy osoba stanovená státem), ale rozhodce (tj. osoba, na níž se sporné strany dohodly). Takové řízení je rychlejší (proti rozhodnutí není přípustné odvolání), levnější a z těchto důvodů i efektivnější.

Rozhodčí řízení přenáší rozhodování o právních sporech mezi účastníky na rozhodce, kteří rozhodují bez zbytečných formalit vydáním rozhodčího nálezu. To je rozhodnutí postavené na úroveň rozsudku (tj. rozhodnutí státního soudu). Na základě tohoto nálezu lze dát prohranou stranu na exekuci, při jejím nařízení se pak postupuje stejně jako u státního soudu. Ten je konečným rozhodnutím (nelze jej napadnout odvoláním), které je podkladem pro následné nařízení exekuce soudem.

Výhodou rozhodčího řízení je jeho rychlost a okamžitá vykonatelnost. Oproti soudnímu řízení jsou zde srovnatelné přímé náklady, které je však třeba porovnávat s nepřímými náklady pro případ zdlouhavého a zatěžujícího soudního řízení před obecnými soudy..

Účastníci rozhodčího řízení

Mohou být jak fyzické nebo právnické osoby (typicky společnost s ručením omezeným, akciová společnost, ale i společenství vlastníků jednotek apod.). Lhostejno, zda se jedná o podnikatele či spotřebitele.

Rozhodčí smlouva

Základem rozhodčího řízení je platná smlouva o rozhodci nebo rozhodčí doložka uzavřená oběma stranami. Může být součástí právě uzavírané smlouvy nebo může být uzavřena dodatečně až po vzniku sporu a může se týkat jen určitého sporu (smlouva o rozhodci).

Rozhodčí smlouva je závazná i pro nástupce stran, jestliže to v ní není výslovně vyloučeno. Může se týkat jen určitého okruhu právních vztahů. Jde o spory majetkové (ne spory vzniklé v souvislosti s výkonem rozhodnutí nebo incidenčních sporů), ohledně kterých mohou účastníci uzavřít smír. Smlouva musí být uzavřena písemně.

Rozhodčí nález

Prostřednictvím rozhodců získáte rozhodčí nález – ten je postaven na úroveň soudního rozhodnutí a je exekučně vykonatelný. Na jeho základě tedy můžete prostřednictvím exekutora dlužníkovi zabavit majetek a použít ho k uspokojení pohledávek.

Rozhodce

V každém rozhodčím řízení si můžete vybrat rozhodce bez omezení. Z důvodu garance profesionality je vhodné zvolit si osoby s právní praxí nebo ekonomy s bohatou praktickou zkušeností z oblasti obchodního a občanského práva, a to i v mezinárodním kontextu.

EXEKUCE

Exekuce neboli vykonávací řízení je nucený výkon exekučního titulu. Tím je např. vykonatelné rozhodnutí soudu, vykonatelný rozhodčí nález, notářský zápis se svolením k vykonatelnosti, exekutorský zápis, vykonatelné rozhodnutí orgánu státní správy a územní samosprávy, nebo jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

Na základě rozhodčího nálezu můžete dlužníkovi zabavit majetek a použít ho k uspokojení pohledávek - tedy provést exekuci.

Exekuce spočívá většinou ve vymožení peněžité částky od *povinného- dlužníka pro oprávněného- věřitele*, případně v donucení ke splnění jiné povinnosti. Jako *vykonávací řízení* tedy sleduje realizaci toho, co bylo shledáno právem v řízení nalézacím, jestliže poté nedošlo k dobrovolnému plnění ze strany povinného. Mezi nalézacím a vykonávacím řízením však neexistuje bezprostřední návaznost, exekuční řízení je samostatný druh civilního procesu se specifickými procesními zásadami a instituty, v jehož průběhu navíc vznikají nové hmotně právní vztahy. Vždy ale musí nejdříve proběhnout řízení nalézací, jehož výsledkem musí být vykonatelný exekuční titul a teprve v případě dobrovolného nesplnění takto nalezeného a oprávněnému přiznaného práva vůči povinnému lze podat návrh na zahájení *exekuce*. Bez návrhu oprávněného nelze vykonávací řízení zahájit.

Soudní výkon rozhodnutí

Návrh na zahájení výkonu rozhodnutí se podává k místně příslušnému okresnímu soudu, který po odstranění případných vad návrhu usnesení výkon rozhodnutí nařídí, přičemž v tomto usnesení zároveň rozhodne i o jeho nákladech, které se pak v rámci nařízeného výkonu také vymůžou. Soud, který výkon rozhodnutí nařídil, se zároveň postará o jeho provedení.

V každé věci může oprávněný navrhnout jen jeden druh výkonu rozhodnutí: srážky ze mzdy, příkázání pohledávky, správa nemovitosti, prodej movitých věcí nebo nemovitostí, vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci, provedení prací a výkonů, nebo ukládání pokut k donucení ke splnění jiné povinnosti.

Soudní výkon rozhodnutí končí především vymožením pohledávky oprávněného a nákladů tohoto výkonu, lze ho však ještě předtím zastavit ze zákonem stanovených důvodů, jako je např. neexistence vykonatelného exekučního titulu, již splněná vymáhaná povinnost nebo nedostatek exekučně postižitelného majetku. O zastavení rozhoduje soud i bez návrhu.

Exekuce prováděná soudním exekutorem

Exekuci provede ten soudní exekutor, kterého v exekučním návrhu označí oprávněný a který je zapsán v rejstříku zahájených exekucí, přičemž prvním úkonem takto vybraného soudního exekutora je právě zápis v zákoně stanovených údajů do tohoto rejstříku. Elektronický rejstřík zahájených exekucí je neveřejný, je spravován Ministerstvem spravedlnosti.

Soudní exekutor může v jedné věci zvolit více druhů exekuce zároveň, pro každý z nich pak vydá zvláštní exekuční příkaz. Exekuce ukládající zaplacení peněžité částky může být provedena srážkami ze mzdy a jiných příjmů, příkázáním pohledávky, prodejem movitých věcí a nemovitostí, postižením podniku, zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech, správou nemovitosti, pozastavením řidičského oprávnění.

Podobně jako soudní výkon rozhodnutí končí exekuce především vymožením pohledávky oprávněného a nákladů exekuce, lze již však také ještě předtím ze stejných důvodů zastavit. O zastavení rozhoduje i bez návrhu soudní exekutor, pokud ale v případě podaného návrhu tomuto návrhu nevyhoví, postoupí jej exekučnímu soudu, který rozhodne s definitivní platností.

Správní exekuce

Návrh na zahájení správní exekuce se podává k *exekučnímu správnímu orgánu*, kterým je většinou obecní úřad obce s rozšířenou působností, případně jiný obecní úřad, krajský úřad nebo i jiný správní úřad. Pokud jím je ten správní orgán, který vydal exekuční titul, pak o zahájení vykonávacího řízení, ve kterém vystupuje jako exekuční správní orgán a zároveň je v pozici oprávněného, rozhodne z úřední povinnosti. O nákladech správní exekuce rozhodne exekuční správní orgán a nebudou-li povinným uhrazeny dobrovolně, budou také posléze exekučně vymáhány.

DAŇOVÁ EXEKUCE

Daňová exekuce slouží pouze k vymáhání daňových nedoplatků a nedoplatků na pokutách, udělených v daňovém řízení. Vymáhajícím orgánem a zároveň v pozici oprávněného je správce daně, tedy finanční úřad, který kromě využití tohoto typu exekučního řízení může podat i návrh na zahájení soudního výkonu rozhodnutí nebo exekuce prostřednictvím soudního exekutora. Právní úprava daňové exekuce je obsažena v daňovém řádu. Exekučním titulem je zde vykonatelný výkaz nedoplatků, vykonatelné rozhodnutí ukládající peněžité plnění nebo vykonatelný zajišťovací příkaz.

O zahájení daňové exekuce rozhodne z úřední povinnosti správce daně a to tak, že vydá vlastní *daňový exekuční příkaz*, který může znít na provedení exekuce příkázáním pohledávky, srážkou ze mzdy nebo jiného příjmu, prodejem movitých věcí, prodejem nemovitostí nebo postižením jiných majetkových práv. Náklady této exekuce se vymáhají současně s vymáhaným nedoplatkem.

INSOLVENČNÍ ŘÍZENÍ

je obecně jakékoliv zvláštní soudní řízení, jehož předmětem je projednání úpadku a jeho řízení.

Insolvenční řízení je druhem občanského soudního řízení. Jeho charakteristickou zvláštností je to, že v sobě zahrnuje jak prvky řízení nalézací, tak i řízení vykonávacího. K tomu, aby insolvenční řízení mohlo proběhnout, není třeba exekučního titulu (nejde u univerzální exekuci). Podmínky, které jsou nutné, aby toto řízení mohlo proběhnout, se zjišťují v jeho rámci a pokračuje se pak realizací potřebných opatření. Týká se vždy určitých situací, které vyžadují, aby jim byly přizpůsobeny i hmotně právní principy i procesní zásady.

Cílem řízení je dosáhnout majetkového uspořádání mezi větším počtem subjektů, které by krizovou situaci překonalo (sanační řešení) anebo z ní vyvodilo nezbytné důsledky (likvidační řešení). Jde o uspořádání majetkových poměrů většího množství subjektů. Uplatňuje se zásada rovné podmínky pro věřitele, nicméně v určitých právních úpravách jsou určité výjimky - určité skupiny věřitelů mají zvýhodněné postavení podle druhu pohledávek.

Insolvenční soud

Insolvenčním soudem je věcně příslušný krajský soud. Soud má v řízení dvojí funkci: vydává rozhodnutí a provádí jednání, druhá funkce je činnost dohlédací, tzn. že zajišťuje průběhu řízení, dozor nad činností ostatních subjektů apod. Proti těmto rozhodnutím se nelze odvolat.

Dlužník a věřitelé

Účastníky insolvenčního řízení jsou také dlužník a věřitelé, kteří uplatňují své právo vůči dlužníkovi. Nejde-li o přihlášené věřitele, jsou jiné osoby uplatňující své právo v insolvenčním řízení účastníky tohoto řízení jen po dobu, po kterou insolvenční soud o tomto právu jedná a rozhoduje.

VĚŘITELSKÉ ORGÁNY

Schůze věřitelů a věřitelský výbor. Vytváří se z toho důvodu, že věřitelů bývají spousty a nelze jednat s každým zvlášť. Věřitelské orgány nejsou nositelé hmotně právních oprávnění, reprezentují zájmy většiny věřitelů. Dohlíží na činnost správce, podávají procesní návrhy. Schůze věřitelů ustavuje věřitelský výbor a vykonává jen tu činnost, kterou si sama vyhradí. Věřitelský výbor se ustavuje **vždy, když je víc jak 50 věřitelů**, pokud je nižší počet, může být zvolen **zástupce věřitelů**.